

BESPLATNO RAZGLEDAVANJE Arheolog Siniša Pamić iz restau

Vođeni obilazak arh lokaliteta Peličeti i

Okupljanje sudionika je u 10 sati kod AL Peličeti u naselju Stancija Peličeti. Po obilasku prvog lokaliteta odlazi se do 14 kilometara udaljenog lokaliteta Boškine u blizini sela Krvavići

Arheološki lokalitet Peličeti

Jelena MILOVIĆ
Fotografije TZO Marčana

MARČANA Turistička zajednica Općine Marčane poziva ljubitelje povijesti i arheologije na besplatni vođeni obilazak dvaju značajnih arheoloških lokaliteta Peličeti i Boškina pod vodstvom arheologa Siniše Pamića iz Hrvatskog restauratorskog zavoda u subotu, 7. lipnja.

Okupljanje sudionika je u 10 sati kod AL Peličeti u naselju Stancija Peličeti. Po obilasku prvog lokaliteta predviđen je grupni odlazak osobnim vozilima do drugog, 14 kilometara udaljenog lokaliteta Boškine u blizini sela Krvavići. Predviđeno trajanje obilaska je oko 90 minuta i potrebno je doći vlastitim mobilnim sredstvom. Sudjelovanje je besplatno, no obavezna je prijava na info@tzmarchana.com.

Izgubljena vila obitelji Settidii

Stancija Peličeti - izgubljena vila obitelji Settidii, smještena je neposredno pored čvora Pula (A9, D66) ulaza na Istarski Y i administrativno spada pod naselje Lobarika, Općinu Marčana. Nalazi se uz Valturško polje, jedno od najplodnijih polja južne Istre. Stancije (prema talijanskoj riječi

stanza = soba) ili dvori bili su gospodarski kompleksi utemeljeni na obiteljskoj zadrugi kao gospodarskoj jedinici koja je gospodarila prostorom, a zasnivala se ugovornim pravom iz razdoblja posljednje kolonizacije Istre u 17. i 18. stoljeću. Prema tom ugovoru kolonisti nisu stjecali vlasništvo nad zemljištem nego samo pravo plodouživanja, ispaše, korištenja drva i gradnja. Pored Stancije Peličeti je tijekom gradnje autoceste istarskog ipsilona 2005. godine pronađena antička vila izgrađena u 1. stoljeću pr. Kr.,

a u 6. stoljeću je dograđena, tako da je postala fortifikacijska cjelina koja je služila kao obrambena točka Pule od provala Slavena i Avara.

Danas se na AL Peličeti nalaze ostaci rimske vile rustike koja je, pretpostavlja se, bila u vlasništvu rimske obitelji Settidii. Nalazište se nalazi 500-ak metara jugoistočno od Stancije Peličeti. Prvo je izgrađena mala vila rustika s jednom velikom i dvije male cisterne te malim termama. U 2. stoljeću je vila značajno proširena i postavljeni su raskošni mozaični podovi. U to

VRJEDNO OTKRIĆE

Arheolozi koji su vrijedno radili na nalazištu kažu da je Boškina sagrađena oko 1. i 2. stoljeća te da je vila bila začudo nastanjena samo 150 godina te, za razliku od sličnih objekata, nema kontinuitet života od nekoliko stotina godina, odnosno do propasti Rimskog Carstva i prodora barbara na ovo područje

vrijeme je u sklopu kompleksa djelovala uljara. U kasnoantičkom razdoblju (od kraja 3. do kraja 5. stoljeća) pojedini zidovi se miču te dolazi do pregradnje s novim zidovima lošije kvalitete.

Obitelj Settidii je u rimsko doba bila dobro poznata na području sjevernog Jadrana i Podunavlja, a pogotovo u Puli i Nezakciju, na području pulskog kolonijalnog agera. Prema zavjetnom žrtveniku, koji je pronađen u Valturkom polju, obitelj Settidii je bila vlasnik robova Euhemera i

Arheološki lokalitet Peličeti

istarskog zavoda vodi grupu

Arheoloških Boškina

Arheološki lokalitet Boškina

ARHEOLOŠKO NALAZIŠTE

Pored Stancije Peličeti je tijekom gradnje autoceste istarskog ipsilona 2005. godine pronađena antička vila izgrađena u 1. stoljeću pr. Kr., a u 6. stoljeću je dograđena, tako da je postala fortifikacijska cjelina koja je služila kao obrambena točka Pule od provala Slavena i Avara

Eutiha koji su ispunili zavjet bogu Silvanu. Silvan (*Silvanus* – na latinskom šuma) je bio rimsko božanstvo, zaštitnik šuma, pašnjaka, usjeva, polja, vrtova i svih obradivih površina.

Kompleks ville rustice

Arheološko nalazište Boškina smješteno je na trasi magistralnog plinovoda Pula - Karlovac, u blizini mjesta Krvavići. Arheološka istraživanja provedena 2005.-2006. godine na lokalitetu pokazala su da se tu tijekom 1. i 2. stoljeća nalazio arhitektonski kompleks ville rustice, izvan-gradskog ruralnog imanja sa skupom gospodarskih zgrada i okolnim zemljištem. Istražena površina nalazišta bila je dugačka 150 metara, široka 6,50 metara i okomito sjekla tri arhitektonske cjeline: jugozapadni dio s građevinskim ostacima sačuvanim samo u temeljima koji su pripadali pomoćnim gospodarskim prostorijama i prilaznoj cesti, središnji dio imanja s bolje očuvanim elementima definiranim kao dio stambeno-gospodarskog kompleksa i sjeveroistočni dio s dijelom širokog ograđnog zida imanja.

Arheolozi koji su vrijedno radili na nalazištu kažu da je Boškina sagrađena oko 1. i 2. stoljeća te da je vila bila začudo nastanjena samo 150 godina te, za razliku od sličnih objekata, nema kontinuitet života od nekoliko stotina godina, odnosno do propasti Rimskog Carstva i prodora barbara na ovo područje. Proizvodila je hranu za svoje potrebe, ali i za tržište. Po ostacima amfora, vjeruju da su se upravo one

ovdje proizvodile, i to one za čuvanje vina. Po arheološkim iskopinama i ostacima koji su nađeni na lokalitetu, pretpostavlja se da se na imanju proizvodilo vino, maslinovo ulje te da su se bavili i stočarstvom. Ova je vila, tvrde arheolozi, jako dobro očuvana i na njoj se od rimskog doba nije ništa promijenilo. Izgleda da je vlasnik ovog gospodarskog imanja ekonomski propao pa je villa relativno rano napuštena. Sve je ostalo onako kako je bilo u 2. stoljeću, što je velika prednost u istraživanju tadašnjeg načina života u odnosu na iskopine u Puli, gdje je zbog stoljetnog kontinuiteta života na građevinama puno toga izmijenjeno.

Zgrada površine najvjerojatnije 400 četvornih metara prostire se na dva krila i vjerojatno je građena u obliku slova U, što pokazuje konfiguracija terena, ali i istraživanja. Između je bilo dvorište, a sve je omeđeno ograđnim zidovima. Također, prema naznakama na terenu, arheolozi smatraju da je iz ovog objekta vodila rimska cesta prema Vodnjanu, kamo se vjerojatno odvozila roba. Prema njihovim nalazima, u tom su dijelu zgrade bile gospodarske prostorije koje s jedne strane nisu bile omeđene zidom te nisu ni imale popločeni pod. Na tom su području nađena dva pitosa, odnosno veliki glineni spremnici, kamenica, ostaci tijeska, kamenog kanala, keramike koja se koristila u domaćinstvu, novac iz doba Vespazijana, cijela uljanica te brončana igla za šivanje. Arheolozi stoga zaključuju da je ova prostorija služila za proizvodnju maslinovog ulja.